

VERSLAG VAN EEN REIS NAAR INDONESIA

Gerard Visser *)

*) Curator reptielen, vissen en ongewervelden
Diergaarde Blijdorp, Rotterdam

Afb. 1 Een van de schitterende koraaleilandjes van de Spermonde Archipel voor de kust van Sulawesi (foto C.H.J.M. Fransen, NNM-Leiden)

INLEIDING

Gedurende de gehele maand oktober en de eerste week van november 1989 werd een reis gemaakt door Indonesië. Behalve het doen van waarnemingen aan de reptielenfauna en aan mariene vissen, was een van de hoofddoelen het verzamelen van de schelpen van mariene molusken. Als *Strombus*-specialist waren mijn verwachtingen bijzonder hoog gespannen, omdat in dit gebied de grootste concentratie van *Strombus*-soorten wordt aangetroffen.

Verzameld werd op de volgende lokaties:

BALI: Kuta Beach: op 7-10; 8-10; 23-10; 5-11; 6-11 en 7-11
Benoa beach: op 10-10
Turtle Island: op 10-10
SULAWESI: Pulau Samalona: op 15-10
AMBON: Pulau Pombo: op 18-10
Namalatu beach: op 20-10
FLORES: Waucicu beach: van 25-10 tot en met 2-11
Pulau Bidadari: op 3-11
KOMODO: Loh Liang: 28-10 en 29-10

KUTA BEACH (BALI)

Het strand van Kuta is een van de drukst bezochte stranden van Bali. Behalve Europeanen, komen er ook veel Australische toeristen. Omdat de periode rond kerstmis een Australisch vakantie seizoen is, blijft Kuta dus praktisch het gehele jaar door druk bezocht. Zelf gebruikten we Bali als 'basiskamp' van waaruit we gemakkelijk naar andere eilanden konden vliegen. Op Bali is alles zonder moeite te regelen; voedsel, transport, onderdak, alles is in ruime mate voorhanden. Meestal naar Indonesische maatstaven duur, maar voor ons nog altijd goedkoop.

Gezien de drukte op Kuta beach verwachtten we niet veel te vinden. De oogst bestond vooral uit tweekeppigen zoals *Gafrarium pectinatum* (L.), *Barbatia amygdalumosum* (Röding), zeer algemeen, *Harvella plicataria* (L.) (zeldzaam), *Atactodea striata* (Gmelin) en *Siliqua winteriana* Dunker. Behalve deze en nog andere bivalven, konden ook gave, vers dode gastropodenschelpen verzameld worden: een prachtige *Agaronia lutaria* (Lamarck), *Murex (Chicoreus) brunneus* (Link), *Haliotis squamata* Reeve, *Polinices tumides* (Swainson) en *Mitra variabilis* Reeve, alle in zeer redelijke staat.

Bij ons eerste bezoek (7 en 8-10) viel het verzamelen dus helemaal niet tegen. Het tweede bezoek op 23-10 was al veel teleurstellender, natuurlijk ook omdat de algemene soorten al 'binnen' waren. Bij ons derde en laatste bezoek werd helemaal niets meer verzameld. Op het strand lagen alleen nog maar stukken dood koraal, oude *Barbatia*-kleppen en blote toeristen.

Opvallend was, dat op het strand van Kuta geen enkele *Strombus*-soort verzameld kon worden, terwijl van *Cymatium*-soorten alleen fragmenten aangetroffen werden. Op het strand zagen we regelmatig levende *Oliva*'s; soms kropen ze aan de laagwaterlijn tussen de toeristen door...

BENOA BEACH (BALI)

Vanuit Benoa worden dagtochten per boot naar 'Turtle Island' georganiseerd. Een dagtocht is meestal rond 15.00 uur afgelopen en in dit geval bestond het pakket uit de rit vanaf het hotel naar de boot, de vaartocht van een half uur naar een rif voor de kust, een uur snorkelen op dat rif en een, ook een uur durend, bezoek aan 'Turtle

Afb. 2 Soepschildpadden als publiekstrekker op Turtle Island bij Bali.

Afb. 3 Het biotoop van vele tweekleppigen: de grote strandvlakte van Turtle Island.

Island'. Het schildpaddeneiland bleek een beschamende vertoning. In een betonnen bak werd een zevental jonge soepschildpadden (*Chelonia mydas*) gehouden in 10 cm (heet) water. In een hutje nog een stuk of wat volwassen soepschildpadden, die voor de toeristen naar buiten werden gesjouwd voor de foto. Helemaal zeker is het niet, maar het verhaal is, dat deze dieren hier tijdelijk worden opgeslagen. Ze worden gevangen voor de kust van Java en West-Irian en zijn bestemd om te eindigen als 'turtle-steak' op het bord van de toerist. Zolang ze nog enigszins levendig zijn, doen ze intussen dienst als doel van een dagtochtje. Een merkwaardig verschijnsel in een land, waar het Wereld Natuur Fonds toch veel geld investeert in de bescherming van zeeschildpadden, en dat in samenwerking met de Indonesische regering. Aan het strand van Benoa, wachtend op het vertrek van de boot, hadden we gedurende een

half uur de gelegenheid om te zoeken. Hier vonden we de eerste *Strombus*-soort: een tamelijk afgerold exemplaar van *S. bulla* (Röding). Voorts onder meer *Tellina virgata* (L.), *Nassarius arcularius* (L.), *Pyrene punctata* Bruguière, *Pseudovertagus aluco* (L.), *Bulla ampulla* L. en *Hemitoma tricarinata* (Born).

Turtle Island bestaat uit een klein koraal-atol, omgeven door een grote zand-moddervlakte. Hier konden veel dubletten van in de modder levende bivalven verzameld worden: *Trachycardium flavum* (L.), *Tellina staurella* Lamarck, *Tellina virgata* (L.) en *Pitar citrinus* (Lamarck); als een van de weinige gastropoden: *Pyramidella acus* (Gmelin).

SULAWESI

Op Sulawesi vroeger beter bekend als Celebes, werd de meeste tijd doorgebracht in de jungle, op zoek naar de Zeilhagedis *Hydrosaurus amboinensis* (voor geïnteresseerden: zie VISSER & v.d. KOORE, 1990). Een dag werd ingeruimd voor het zoeken naar mollusken en wel op Pulau (=eiland) Samalona, ongeveer een uur varen van Ujung Pandang (het vroegere Makassar). Het is een klein eilandje – je loopt het strand in minder dan een half uur rond – met enkele losmens (=logementen) en een winkeltje met lauwe cola en warm bier. Samalona is vooral interessant, omdat het er uitstekend snorkelen is. Het water is heel warm en het koraal groeit op een diepte van 0.5 tot 2.0 meter. Hier zagen we onze eerste levende *Strombus u. urceus* L. De dominante tweekleppige was *Isognomon isognomum* (L.). Andere vondsten: *Harpa amouretta* Röding, diverse *Nerita*'s, *Cypraea lynx* L., *Cypraea arabica* L., *Nassarius albescens* (Dunker) en *Oliva tessellata* Lamarck.

Interessant was het bezoek aan Clara Bundt in Ujung Pandang. In de ontzette veronderstelling dat mevrouw Bundt van Duitse origine zou zijn, was het een verrassing haar perfect Nederlands te horen spreken; maar wat wil je als je in Haarlem gestudeerd hebt. Mevr. Bundt heeft via vele contacten met de lokale vissers een gigantische collectie schelpen uit de straat van Makassar opgebouwd en elke schelp die zij in haar meerdere zalen beslaande expositieruimte toont is te koop. Niet wetend hoeveel schelpen we nog zouden verzamelen hebben we ons beperkt tot het meenemen van een bijzonder fraaie *Cypraea testudinaria* (L.) en een puntgave *Strombus latisimus* L. Overigens is ook een bezoek aan de orchideeënkwekerij van de Bundts zeer de moeite waard.

AMBON

Ook Ambon werd in eerste instantie bezocht voor herpetologische doeleinden. Hier konden

we tweemaal tijd vrijmaken om ook malacologisch een beetje aan onze trekken te komen. Pulau Pombo, een eilandje aan de Noordoostkust en Namalatu beach aan de Zuidkust waren de lokaties die wij voor dat doel uitzochten.

Pulau Pombo

In de reisgids (LOOSE et al., 1988) wordt Pulau Pombo min of meer als dagexcursie aanbevolen. Pas achteraf begrepen we dat het eiland als reservaat door het Wereld Natuur Fonds wordt beheerd. Daar merk je ter plekke erg weinig van. Snorkelen in een van de mooiste 'onderwatertuinen' ter wereld wordt door de Ambonezen ten zeerste aanbevolen; er zijn wat vissers actief (van hen kregen we een levende *Lambis lambis* cadeau). Er staat een gebouwtje, waarvan we achteraf begrepen, dat het 'het parkwachters hoofdkwartier' moet zijn geweest; het was (in ieder geval toen wij er waren) afgesloten. Pulau Pombo is een schitterend tropisch paradijs. Het ligt tussen Ambon en Seram, op ongeveer een uur per speedboot afstand van de kust van Ambon. Het heeft prachtige koraalriffen, die bij laag water ongeveer een meter diep liggen en waar de prachtigste soorten evertebraten en vissen te zien zijn. Eén kant van het eiland kent een kust, die bestaat uit een plateau van kalkrots, eeuwenoude afzettingen van 'levend steen'. Hier vind je bij eb in allerlei poelen en poeltjes vele slangsterren, krabben en visjes. Het aantal mollusken viel daar wat tegen: rotsbewonende soorten als *Trochus*, *Planaxis* en *Nerita* werden niet aangetroffen. Wel een dode *Conus magus* L. en lege, grote schelpen van *Nautilus pompilius* L. De schelpen waren beschadigd en het werd niet duidelijk of ze als gevolg van de activiteiten van de vissers aanspoelden, of langs natuurlijke weg aangevoerd werden.

De andere kust van het eiland bestaat uit een smal strand. Hier vonden we heel wat aangespoelde schelpen in zeer goede conditie: *Strombus luhuanus* L., *Strombus gibberulus gibbosus* (Röding) (ook levend en vers-dood), *Oliva trico-*

Afb. 4 Blauwe zeester (*Linckia laevigata*), op het rifplateau van Namalatu Beach, Ambon.

lor Lamarck, *Polinices flemingianus* (Recluz), *Cymbiola versperilio* (L.), *Turbo chrysostomus* (L.) en veel dubletten van een nog niet op naam gebrachte *Dosinia*-soort. Andere tweekleppigen: *Fragum fragum* (L.), en *Trachycardium spec.*

Namalatu beach

Namalatu is voor de Ambonezen zelf een populaire plaats voor een zondags uitstapje en een picknick aan het strand. Ook hier is het weer fantastisch snorkelen. Het aantal schelpen, dat werd verzameld was vrij gering: een volwassen *Conus stercusmuscarum* L., *Drupa morum* Röding, *Cerithium echinatum* Lamarck en een klein doublet van *Tridacna maxima* (Röding). Van een inwoner van de hoofdstad Kota Ambon, met wie we bevriend raakten en die als betrouwbare gids van onschatbare waarde was, kregen we een aantal op Ambon verzamelde schelpen, waaronder *Conus betulinus* L., *Conus geographus* L., *Ovula ovum* (L.), en *Terebra maculata* (L.)

Afb. 5 Pulau Pombo, een tropisch paradijs!

FLORES

In tegenstelling tot Bali, Sulawesi en Ambon kent het oosten van Indonesië, en dat begint zo'n beetje bij het eiland Sumbawa, een scherp afgegrensde droge en natte periode. De regentijd op Flores begint in november. We kwamen er dus tegen het eind van de droge periode. Het contrast met de eerder bezochte eilanden was heel groot: geen uitbundige plantengroei maar geelverschroeid gras met hier en daar wat palmengroei en bomen in rusttoestand, zonder bladeren. Opvallend dat we exact op 1 november een geweldige plensbui op ons dak kregen, terwijl het de dagen daarvoor kurkdroog gebleven was!

Waecicu beach

Waecicu Nature Park, een eenvoudig, maar paradijselijk gelegen losmen aan de Waecicu-baai nabij Labuan Bajo (Noordwest Flores) was het ideale basiskamp voor het driedelige doel van onze voorlaatste week Indonesië. Van hieruit

konden we per boot voor relatief weinig geld en in korte tijd naar Komodo en Rinca; voor de deur lag een prachtige baai, waar bij laag water het rif beloopbaar was en bij hoog water het snorkelen zonder meer geweldig was; alsmede een wit strand waar elke dag weer nieuwe soorten mollusken aanspoelden. Bovendien konden we ook, gezien de lengte van ons verblijf op Waecicu, een beetje uitrusten van de vermoeienissen, die een verblijf in de jungle nu eenmaal met zich mee brengt. We hadden over Waecicu gelezen in de fantastische reisgids van Gunda Urban (URBAN, 1988). Al haar lyrische beschrijvingen bleken niets overdreven en al onze hooggespannen verwachtingen werden bewaarheid. Alleen als je staat op een eigen douche en toilet moet je Waecicu overslaan. Een bad neem je in zee en als je het zout van je lijf wil spoelen, moet je het bos in om bij de waterput een emmertje bijna (zoet) water omhoog te halen. De maaltijden, die gereserveerd worden (3 per dag) zijn zeker geen culinaire hoogstandjes, maar wel smakelijk en voedzaam. Kortom, een ideale plek om helemaal tot rust te komen.

Malacologisch vormde Waecicu het hoogtepunt van de reis. Snorkelend werden vele mollusken waargenomen: *Murex*-soorten op de rotsen aan de zuidkant van de baai, *Lambis lambis* zowel op de rotsen als in het zand, *Strombus luhuanus*, *Cymbiola vespertilio* bij de paring. *Conus figulinus*, *Cypraea errones* onder losse stenen. Bij laag water werden veel mollusken op het drooggevallen zand en slijk waargenomen: *Strombus gibberulus gibbosus*, *Oliva elegans* en ook de *Cymbiola*'s waren dan actief. Teruggetrokken in hun schelp lagen de *Lambissen* het hoogwater af te wachten, al waren ze door hun begroeide schelpen moeilijk te vinden.

Bij eb waren ook heel veel vissen goed waarneembaar: murenen, dokters- en trekkervissen, zwartpuntrifhaaien (die overigens veel gevangen en gegeten worden) en ook zeeslangen waren niet zeldzaam.

Omdat veel schelpen puntgaaf aanspoelen, was het verzamelen van levende mollusken niet nodig, zoals we dat trouwens ook op de al bespro-

ken lokaties niet deden. De enige soort die in Waecicu gedood werd was een grote Melo, waarvan het vlees gegeten werd door de mensen van de losmen. De schelp wijkt dermate af van wat je in de literatuur kunt vinden, dat hij nog niet met zekerheid werd gedetermineerd.

Tabel I geeft een totaaloverzicht van de op Waecicu-beach verzamelde soorten. Hoogtepunten vormden uiteraard de *Conus*-soorten, puntgave *Terebra*'s en een buitengewoon fraaie *Strombus aurisdianae*. De meest dominante mollusken van Waecicu zijn de *Tridacna*'s: *Hippopus hippopus*, *Tridacna maxima*, *Tridacna squamosa* en *Tridacna crocea* zijn in geweldige hoeveelheden aanwezig en de stranden in de omgeving van Waecicu liggen bezaaid met kleppen en dubletten. *Tridacna crocea* wordt ook wel voor de consumptie verzameld door de plaatselijke bevolking.

Pulau Bidadari

Een klein eiland ten noorden van Waecicu-beach en vooral lokaal bekend vanwege het prachtige rif. Op het strand vonden we veel schelpen van *Haliotis varia* L. en enkel *Cypraea nucleus* L.

KOMODO

Uiteraard gold ons bezoek in eerste instantie het zien van de wereldberoemde varanen. Vanuit Waecicu is het per boot hooguit 4 uur varen, dus konden we volstaan met één overnachting op Komodo: de eerste dag 's ochtends weg (eerst nog even wat nieuwe schelpen oprapen!) en de volgende dag 's middags terug (gauw weer het strand van Waecicu afschuimen). Uiteraard bleef er op Komodo slechts weinig tijd om te verzamelen. Niettemin konden we in dat ene uur nog wat aardige zaken buitmaken: *Terebra subulata* (L.), *Trochus maculatus* L., *Chlamys senatoria* (Gmelin) een *Solen*-soort (?*brevis*), *Tapes litteratus* (L.) en *Modiolus philippinarum* Hanley.

De enige plek waar je je op Komodo vrijelijk kunt bewegen, dus zonder gids, is binnen de grenzen

Afb. 6 Het rijke rifleven van Ambon toont fraaie koraalformaties. Hier een forse *Tridacna* tussen het koraal. (foto NNM)

van Loh Liang, het parkhoofdkwartier met omgeving, waar ook de bungalows en het restaurantje (nou ja ...) gesitueerd zijn. Het strand is echter wel vrij toegankelijk en je kunt zo ver als je wilt, zowel in noordelijke als in zuidelijke richting. De enige beperking is de daglengte. Tijdens het snorkelen gedurende een vaarpauze op de heenweg (bij 'Red Beach') werd een prachtig

klein wenteltrapje gevonden, voorlopig gedetermineerd als *Cirsotrema abbreviatum* (Sowerby).

Afb. 7 Het Losmen van Waecicu Beach ligt direkt aan het strand.

Afb. 8 Het strand van Waecicu Beach leverde steeds wat nieuws op.

SAMENVATTING

In totaal werden gedurende de reis naar Indonesië 167 soorten verzameld, alsmede 15 soorten die nog niet konden worden gedetermineerd. De soorten behoren tot 96 geslachten en 58 families. De ongedetermineerde betreft merendeels tweekleppigen, waar naar mijn idee een schreeuwend gebrek aan literatuur over bestaat, of die in ieder geval niet gemakkelijk toegankelijk is.

Slechts weinig dieren werden gedood, meestal werden tegelijkertijd ook fraaie lege schelpen van de desbetreffende soort gevonden. Het meest soortenrijk was Waecicu beach, maar daar werd ook de meeste tijd doorgebracht. Toch denk ik dat op Flores de levensgemeenschappen minder verstoord zijn dan bij de druk bezochte en dichter bevolkte eilanden als Bali of Sulawesi in de buurt van Ujung Pandang.

Afb. 9 Het zeegras in de baai van Waecicu, komt bij laagwater bijna droog te liggen. Het vormt onder andere het biotoop van *Lambis lambis*, *Strombus gibberulus gibbosus* en *Strombus luhuanus*. (foto M.B. Best).

Afb. 10 *Cymbiola vespertilio*, in het drooggeval-
len zeegrasveld.

Afb. 11 *Lambis lambis*; eenmaal omgedraaid
zien we de fraaie mondzijde.

Van de voor mij interessante Strombus-familie viel het aantal verzamelde soorten wat tegen (tabel II). Zeldzamere soorten werden in het geheel niet gevonden, maar sommige algemene soorten als *Strombus canarium* en *Strombus vittatus* werden ook vrijwel niet aangetroffen, met uitzondering van twee zwaar beschadigde *S. canarium* op Komodo. Algemeen was *Terebellum terebellum* L. en vooral *Strombus urceus urceus* L. Van de *Lambis*-soorten was vooral *L. lambis* (L.) zeer algemeen, van *L. chiragra chiragra* vond ik wat fragmenten in de buurt van Waecicu. Het gemis aan 'verzamelbare' exemplaren werd ruimschoots goedge maakt door het feit, dat je in het rustige water van de baaien op Ambon en van Waecicu op je gemak het gedrag van levende *Strombus*- en *Lambis*-soorten kon bekijken.

Op veel plaatsen, maar vooral bij Waecicu, vonden we veel verbleekte en/of beschadigde, grote schelpen van *Conus leopardus* (Röding) *C. litte-*

ratus L. en *C. marmoreus* L. Van deze soorten hebben we geen gave of levende exemplaren kunnen aantreffen.

Al met al zijn de Indonesische wateren zeer rijk aan de meest uiteenlopende soorten mollusken en je hoeft niet te beschikken over een uitgebreide SCUBA-uitrusting of -ervaring om heel wat mooie exemplaren mee naar huis te kunnen nemen.

LITERATUUR

- LOOSE, S., W.MLYNECK & R.RAMB, 1988. Indonesien; Traveller Handbuch, pp. 543-549. Stefan Loose Verlag, Berlin.
- URBAN, G., 1988. Komodo, Sumbawa & Flores. Handbuch fuer die Reise zu den letzten Drachen Indonesiens, pp. 269-285. Peter Rump Verlag, Bielefeld.
- VISSER, G. & J. v.d. KOORE, 1990. Over de soorten zeilhagedissen van het geslacht *Hydrosaurus*. *Lacerta* 48(4): 98-102 (5 foto's)

TABEL I: Verzamelde STROMBIDAE in Indonesië (Oktober-November 1990)

Terebellum terebellum (L., 1758)	Schumacher
- Labuan Bajo, Flores	- Labuan Bajo, Flores
Strombus (Tricornis) latissimus L., 1758	Strombus (Canarium) labiatus labiatus (Röding, 1798)
- Straat van Makassar	- Labuan Bajo, Flores
Strombus (Dolomena) v. variabilis Swainson, 1820	Strombus (Gibberulus) gibberulus gibbosus (Röding, 1798)
- Labuan Bajo, Flores	- Labuan Bajo, Flores
Strombus aurisdianea L., 1758	- Pulau Pombo, Ambon
- Labuan Bajo, Flores	Strombus (Conomurex) luhuanus L., 1758
Strombus (Euprotomus) bulla (Röding)	- Labuan Bajo, Flores
- Benoa, Bali	- Pulau Pombo, Ambon
Strombus (Canarium) urceus urceus L., 1758	Lambis (Lambis) lambis (L., 1758)
- Labuan Bajo, Flores	- Labuan Bajo, Flores
- Pulau Samalona	- Pulau Pombo, Ambon
Strombus (Canarium) u. urceus forma ustulatus	

TABEL II: Verzamelde en waargenomen mollusken van Waecicu-beach, Flores, Indonesië; Oktober-November 1989.

HALIOTIDAE

- *Haliotis varia* L., 1758

PATELLIDAE

- *Patella testudinaria* (L., 1758)

ACMAEIDAE

- *Collisella langfordi* (Habe)
- *Patelloida saccharina* (L., 1758)

TROCHIDAE

- *Angaria delphinus* (L., 1758)
- *Euchelus atratus* (Gmelin, 1791)
- *Monodonta labio* (L., 1758)
- *Stomatia phymotis* Helbling, 1779
- *Tectus pyramis* (?) (Born, 1778)
- *Tectus fenestratus* (Gmelin, 1791)
- *Trochus histrio* Reeve, 1848
- *Trochus maculatus* L., 1758

TURBINIDAE

- *Lunella cinerea* (Born, 1778)

NERITIDAE

- *Nerita chamaeleon* L., 1758
- *Nerita exuvia* L., 1758
- *Nerita plicata* L., 1758
- *Nerita polita* L., 1758
- *Nerita antiquata* Recluz, 1841
- *Nerita undata* L., 1758

CERITHIIDAE

- *Cerithium tenuifilum* Sowerby, 1866
- *Rhinoclavis sinensis* (Gmelin, 1791)
- *Rhinoclavis vertagus* (L., 1758)
- *Clypeomorus moniliferus* (Kiener, 1841)

STROMBIDAE

- *Lambis lambis* (L., 1758)
- *Strombus l. labiatus* (Röding, 1798)
- *Strombus u. urceus* L., 1758
- *Strombus u. urceus forma ustulatus* Schumacher, 1817
- *Strombus luhuanus* L., 1758
- *Strombus v. variabilis* Swainson, 1820
- *Strombus aurisdianae* L., 1758
- *Strombus gibberulus gibbosus* (Röding, 1798)
- *Terebellum terebellum* (L., 1758)

NATICIDAE

- *Polinices melanostomus* (Gmelin, 1791)
- *Polinices sebae* (Recluz, 1844)

CYPRAEIDAE

- *Cypraea erroneus* L., 1758
- *Cypraea annulus* L., 1758

TONNIDAE

- *Tonna canaliculata* L., 1758

BUCCINIDAE

- *Engina mendicana* (L., 1758)

NASSARIIDAE

- *Nassarius cf reeveanus* (Dunker, 1847)
- *Nassarius globosus* Quoy & Gaimard, 1833

VOLUTIDAE

- *Cymbiola vespertilio* (L.)
- *Melo cf amphora* Lightfoot, 1766

OLIVIDAE

- *Oliva elegans* Lamarck, 1811

MITRIDAE

- *Mitra eremitratum* Röding, 1798
- *Vexillum cruentatum* (Gmelin, 1791)
- *Vexillum gruneri* (Reeve, 1844)
- *Vexillum rugosum* (Gmelin, 1791)

CONIDAE

- *Conus ebraeus* L., 1758
- *Conus eburneus* Hwass, 1792
- *Conus figulinus* L., 1758
- *Conus magus* L., 1758
- *Conus planorbis* Born, 1778
- *Conus pulicarius* Hwass, 1792
- *Conus vitulinus* Hwass, 1792

TEREBRIDAE

- *Terebra areolata* (Link, 1807)
- *Terebra maculata* (L., 1758)

BULLIDAE

- *Bulla ampulla* L., 1758

ATYIDAE

- *Atya cylindricus* (Helbling, 1779)
- *Atya naucum* (L., 1758)

GLYCYMERIDAE

- *Glycymeris pectunculus* (L., 1758)

MYTILIDAE

- *Septifer bilocularis* (L., 1758)

PINNIDAE

- *Atrina vexillum* (Born, 1778)
- *Pinna ? muricata* L., 1758

MALLEIDAE

- *Malleus malleus* (L., 1758)

PECTINIDAE

- *Chlamys ? squamata* (Gmelin, 1791)

SPONDYLIDAE

- *Spondylus squamosus* Schreibers, 1793

OSTRAEIDAE

- *Saccostrea spec.*

CARDIIDAE

- *Fragum unedo* (L., 1758)
- *Trachycardium flavum* (L., 1758)

TRIDACNIDAE

- *Hippopus hippopus* (L., 1758)
- *Tridacna crocea* Lamarck, 1819
- *Tridacna maxima* Röding, 1798

- *Tridacna squamosa* Lamarck, 1819

MACTRIDAE

- *Mactra cuneata* Gmelin, 1791
- *Mactra grandis* Gmelin, 1791
- *Mactra maculata* Gmelin, 1791

MESODESMATIDAE

- *Atactodea striata* (Gmelin, 1791)

TELLINIDAE

- *Tellina scobinata* L., 1758

PSAMMOBIIDAE

- *Asaphis violascens* (Forsk., 1775)
- *Hiatula planulata* (Reeve, 1857)

TRAPEZIIDAE

- *Trapezium bicarinatum* (Schumacher, 1817)

VENERIDAE

- *Marcia japonica* (Gmelin, 1791)
- *Pitar citrinus* (Lamarck, 1818)
- *Ruditapes variegatus* (Sowerby, 1825)